

Traczewska-Białkowska, Zofia

"Zarys historii organizacji społecznych geodetów polskich", Warszawa 1970 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 18/4, 744-745

1973

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kiewicz figuruje dwukrotnie: w spisie członków krajowych i zagranicznych, natomiast przy nazwisku B. Malinowskiego, wybranego w 1938 r., na członka zagranicznego, należało zaznaczyć, że wcześniej wybrany został krajowym członkiem korespondentem.

Inne nieścisłe informacje: N. Łuzin został wybrany na członka PAU 8 VI 1928 a nie, jak podano, 7 VI 1929; S. Ptaszyci pełnił funkcje dyrektora Archiwów Państwowych od 1926 r. a nie od 1923 r.; E. Kuntze był dyrektorem wydawnictw Komisji Historycznej PAU od 1934 r. a nie od 1935.

Również nie udało się Autorce przy wielu nazwiskach, szczególnie przy członkach zagranicznych, ustalić dat urodzin lub śmierci. I tak nie podała m.in. dat urodzin G. Baucha (1846) i G. Ilinskiego (1876) oraz dat śmierci m.in. J. Besdevanta (1968), P. Cazina (1963), A. Mazona (1967), S. Mladenowa (1963), A. Paładina (1972), A. Krausego (1972), J. Suszki (1972). Dodajmy, że w trakcie druku omawianej publikacji zmarł M. Kamieński, a wkrótce po jej wyjściu uczestniczący jeszcze w uroczystościach jubileuszowych W. Antoniewicz. W kilka miesięcy później zmarli B. Kamieński i M. Reicher.

Jerzy Rózewicz

Zarys historii organizacji społecznych geodetów polskich. Warszawa 1970 Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych ss. 636, nlb. 1, tabl. 11, portr., tabl. mapy.

Stowarzyszenie geodetów polskich.

Staraniom i zabiegom powołanego przez Zarząd Główny SGP Komitetu Redakcyjnego dla opracowania historii polskich stowarzyszeń mierniczych zawdzięczamy ukazanie się w 1970 r. w nakładzie 3000 egzemplarzy, *Zarysu historii organizacji społecznych geodetów polskich*. Książka, na którą złożyły się opracowania 41 autorów, obejmuje historię środowisk mierniczych do 1939 r. oraz powstanie i działalność Stowarzyszenia Geodetów po II wojnie światowej.

Pomimo, że nie jest to opracowanie monograficzne, daje ono dość wyrazisty obraz genezy i działalności stowarzyszeń mierniczych w Polsce. Rys historyczny pióra Janusza Tymowskiego sięga zarania XII w., wzmianek w *Kronice Polskiej* Galla Anonima o przejawach myśli mierniczej w organizacji życia politycznego i struktury gospodarczej kraju. Szkicuje rodowód zawodu na tle społecznego zapotrzebowania na niego jako wyniku rozwoju ekonomicznego kraju. Podkreśla ducha patriotyzmu i dążność do reform społecznych, towarzyszące ukształtowanemu historycznie środowisku mierniczemu.

Środowisko to rozerwane i wtrącone w odmienne warunki trzech zaborów, po wyjściu ze 150-letniej niewoli, uformowało się stopniowo w szereg stowarzyszeń mierniczych. Przedstawiona na kartach książki działalność tych poszczególnych środowisk w okresie międzywojennym — czasami może nawet nużać nagromadzeniem suchych faktów — pozwala uważnemu czytelnikowi odtworzyć sobie niełatwą i długotrwałą drogę zespolenia i utrwalenia współpracy różnych grup zawodu mierniczego¹. Książka ukazuje też jak wzrost uczuć patriotycznych i troska i dobro narodowe w okresie II wojny światowej, żywy udział geodetów w walce o przemiany społeczne i szybką odbudowę i rozbudowę kraju po wyzwoleniu, doprowadziły ostatecznie do utworzenia społeczności geodezyjnej o jednolitym obliczu zawodowym.

Ze szczególną uwagą i żywym zainteresowaniem, a niejednokrotnie z niechętnym wzruszeniem, zagłębia się czytelnik we wspomnienia z czasów oku-

¹ Orientację w tym trudnym do przebrnięcia gąszczu zrzeszeń znacznie ułatwia zamieszczony na stronach 46—49 *Wykaz Stowarzyszeń Mierniczych w Polsce w okresie 1918—1939*.

pacji². Bardziej lub mniej wyczerpujące szkice rysują nieugięte i bohaterskie sylwetki tych, którzy złożyli swe życie w ofierze Ojczyźnie, wydobywają na światło dzienne konspiracyjne akcje na terenie geodezyjnych instytucji, opisują życie oraz działalność społeczną geodetów w obozach jenieckich i obozach zagłady, ich udział w walkach na różnych frontach drugiej wojny światowej, zmagania w walkach partyzanckich i w powstaniu warszawskim. Niektóre z nich zdradzają niemały talent literacki ich autorów, angażując nie tylko myśl, ale i serce czytelnika. Lektura ta wprawdzie nie może mieć pretensji do spełniania roli kroniki zawodowej lat okupacji, nie ogranicza się jednak wyłącznie do roli stymulatora w odżywianiu wspomnień u świadków wojennych wydarzeń. Daje więcej — świadectwo prawdzie — pouczającą lekcję historii średniemu i młodemu pokoleniu geodetów. I ich zainteresowaniu jest specjalnie godna polecenia.

Dokumentalny charakter mają opracowania dotyczące procesu tworzenia się po II wojnie światowej Stowarzyszenia Geodetów Polskich (pierwotnie Związku Mierniczych RP) oraz jego wielostronnej i szerokiej działalności. Kolejne Zjazdy Delegatów SGP, współpraca Stowarzyszenia z władzami państwowymi oraz związkami zawodowymi, działalność wydawnicza, oświatowo-szkoleniowa i odczytowa, konferencje naukowo-techniczne, współpraca z Międzynarodową Federacją Geodetów, z Międzynarodowym Towarzystwem Fotogrametrycznym, ze środowiskiem geodezyjnym w krajach Demokracji Ludowej, to tematyka obejmująca przedział czasowy od 1945—1968 r. Na tle opracowań dotyczących okresu międzywojennego, te ostatnie opracowania rysują się znacznie bardziej zwartą, jednolitą i przejrzystą strukturą. Są nie tylko nasycone faktami, ale umiejętnie przedstawiają stopniowe przekształcanie się problemów i zadań Stowarzyszenia, uwarunkowanych społeczno-politycznymi i gospodarczymi przeobrażeniami kraju. Obrazują coraz silniejsze wrastanie organizacji w problematykę naukowo-techniczną i pomoc z jej strony we wdrażaniu do produkcji nowych metod i technologii. Mówią również o aktywności społeczno-politycznej Stowarzyszenia. Charakter dokumentu pogłębiają liczne w tej części tabele, wykazy i zestawienia, wśród nich wykaz członków Stowarzyszenia Geodetów Polskich w wojewódzkich oddziałach, według stanu na dzień 1 I 1968, zamykający całość opracowania.

W sumie jest to książka bardzo potrzebna, która powinna trafić do rąk wszystkich członków Stowarzyszenia, stanowiących ponad 80% geodetów — inżynierów i techników i zainteresować również nieliczne niezorganizowane grono naszego zawodu. Czyta się ją nie tylko z zainteresowaniem, ale i ze wzbierającą dumą profesjonalną i uczuciem satysfakcji z przynależności do Stowarzyszenia, które na swym trudnym szlaku historycznego rozwoju, odnotowało wiele pięknych postaw i doprowadziło do kreowania jednolitej i powszechnej społecznej reprezentacji zawodu.

Słowa podzięków należą się inicjatorom tej publikacji, a Komitetowi Redakcyjnemu, który z bogactwa różnorodnego materiału potrafił uformować książkę o logicznej i przejrzystej konstrukcji, wyraził głębokie uznanie.

Zofia Traczewska-Białkowska

Istoriczeskaja nauka w KNR. Red. R. V. Wjatkin, N. P. Swistunowa. Moskwa 1971 Izdatielstwa „Nauka” ss. 302, nłb. 1.
AN SSSR Institut Wostokowiedienija.

Książka poświęcona chińskiej historiografii jest zbiorem prac kilku autorów. Obejmują one lata 1949—1969, a więc okres zmian politycznych, zachodzących w Chinach po II wojnie światowej.

² Poprzedza je częściowy wykaz strat wojennych środowiska mierniczego w okresie 1939—1945, obejmujący blisko 390 nazwisk.